

eller undergraves, og særlig Henviisning til, hvorledes de spirituøse Drikke, samtidig med at de give en vieblikkelig Følelse af Livskraft, berøve Mennesket den Livskraft, man tror at faae tilført. Jeg antager, at knyttede man til en saadan naturvidenskabelig Undervisning en Slags kulturhistorisk Undervisning, om man vil, der viste, hvorledes Tilhøieligheden til at bruge stærke Birringsmidler finder sit Udtryk i de forskjellige Lande, i eet Land ved Rydelsen af Fluepamp, i et andet ved Rydelsen af Opium, i et tredje gjennem Betelnødder, der tygges, Altsammen for at frembringe den samme æggede Indflydelse paa Nervesystemet; saa vilde man ogsaa komme til at tænke paa, om ikke det stærke almindelige Forbrug af spirituøse Drikke netop stulde hænge sammen med et saadant tidligere Civilisationstrin, af hvilket der endnu viser sig Eftervirkninger hos os, uaetget vi mene paa saa mange andre Omraader at være gaaede over fra Barbariet til Kulturen. Jeg tænker, at den Slags Undervisning vilde bringe Folk til at tænke over Sammenhængen af det Hele og lægge dem paa Hjerte, om det skulde være i Overensstemmelse med, hvad man ellers talder en moderne Tankegang, at bruge unaturlige Midler for at fremkalde en Livskraft, der ikke har nogen fast og sikker Grund. Og jeg antager, at her i Danmark kunde der ogsaa være Anledning til at forlange dette kulturhistoriske Blik ført ind over vore egne Grændser. Der blev forleden talt om, hvorvidt der her i Landet drikkes mere nu end i Fortiden, og det blev sagt, at i Fortiden blev der drukket meget, særlig maaste af de høierestaaende Samfundsklasser, medens der nu skulde blive drukket mere af den hele Befolkning. Ja, det er vanskeligt at afgjøre det Spørgsmaal. Saa meget er i alt Fald sikkert, at for Aarhundreder siden betragtede de høiestaaende Samfundsklasser det i en ganske anden Forstand som Noget, der hørte med til høn-ton, end de samme Samfundsklasser nu gjøre, at kunne drikke, selv om man blev truffen i temmelig haandgribelige Ytringer af Drikkeriet. Det gjaldt lige fra Thronen ned til dem, der paa de nederste Trin stode i Forhold til, hvad der bevægede sig ved Hoffet. Vi have jo en velbeskjendt Erindring om en Digtaale over en eller anden Konge, som indeholdt de Ord, at hvis Hs. Egl. Høihed vilde have undladt at drikke, saa kunde han have levet mangt et Aar endnu. Men om det blot var en enkelt Klasse, der hengav sig til Drikkeriet, er jeg bragt lidt i Tvivl om. Jeg er nemlig falden over en latinsk Krønike fra det 12te Aarhundrede, skreven af en engelsk Munk, som deri skildrer Forholdene i England i det

10de Aarhundrede, og han siger et Sted, idet han taler om en bestemt Konges store Visdom, at der var næsten ikke en eneste Landsby den Gang, hvor ikke Danste havde bosat sig ved Siden af Englænderne, og da „de Danste af Naturen vare de største Drankere af Alle“, saa havde de i den Retning øvet Indflydelse paa Englænderne; Kongens Visdom bestod da deri, at han indrettede Bægre med Maal og Mærker, indvendig saaledes at han gjennem Lovgivning kunde bestemme, til hvad Maal og Mærke Underfaatterne maatte drikke, for de sagde Stop. Det fremhæves som et af de største Exempler paa, at denne Konge forstod, hvad Samfundets Interesse krævede. Men de Danste, der den Gang havde bosat sig i de engelske Landsbyer, have sandsynligvis ikke været Konger eller høie Herrer, men jævne Folk, der have bragt den Vane med sig fra Danmark. Man finder lignende Ytringer hos Saxo og op igjennem Aarhundrederne. Jeg antager derfor, at det maa være et aabent Spørgsmaal, om ikke Drikkeriet var lige saa almindeligt her i Landet i ældre Tider som nu. Der er i alt Fald Anledning til at huske, at vi have en Tradition, der paa den ene Side selvfølgelig for Mange virker som en Undskyldning, fordi det er en Slags Undskyldning at kunne henvise til mange Slægtled, hvis Spør man følger, og det er vanskeligt at rive sig løs fra, hvad der har været Skik og Brug Aarhundreder igjennem; men paa den anden Side kunde det tænkes, at der er alvorlige Naturer, hvem Sagen faldt paa Sinde, og som vilde sige til sig selv: saa maa der opbydes en saa meget større Energi for at afvise en Tradition, der har været saa rodfæstet i vort Folk, for at vi dog omsider kunne blive fri for de Domme, der i tidligere Aarhundreder blev brugt som et Angrebsvaaben mod de Danstes gode Navn og Rygte. Jeg behøver i denne Henseende kun at henvise til Shakespeares „Hamlet“, hvor selve „Prindsen af Danmark“ udtaler sin harmfulde Bedrøvelse over, at det i den Grad er de Danstes Skik at drikke, at de ere komne i Barmy derfor Verden over. Det være nu sandt eller ikke sandt, men saaledes gif Ordet om de Danste, og det kan nok sætte en Mand's Hjerte i Bevægelse, saa han siger: Du har en Forpligtelse til at rive denne flette Tradition, dette flette Rygte bort fra dit Folks Navn. Alle saadanne Oplysninger antager jeg kunne være til overordenlig Nytte, naar man ikke kommer i Tide og Ude med dem, men naar de komme som Ord, der falde paa rette Sted. Dernæst antager jeg ogsaa, at en Lov imod Drikkeriet ikke vil kunne hjælpe, naar ikke en livskraftig Afholdsbevægelse er